

BİLİŞİM TEKNOLOJİLERİNDEKİ GELİŞMELERİN MUHASEBE UYGULAMALARINA ETKİSİ: E-MUHASEBE

Fatma TEKTÜFEKÇİ ŞENÇİÇEK

Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü
Muhasebe ve Finansman Anabilim Dalı, Doç. Dr.
E-posta: f.tektufekci@deu.edu.tr

Özet

Bilişim teknolojilerinden zamanında ve doğru bir şekilde yararlanmak amacıyla özel sektördeki işletmeler çeşitli yazılım programlarına büyük yatırımlar yapmaya başlamışlardır. Kamu sektörü de yazılımlardan yararlanmak amacıyla, bu alanda alt yapısını yenileyerek değiştirmiştir. Bu bağlamda çalışmada; elektronik ortamda gerçekleştirilen muhasebe uygulamaları inceleme konusu yapılmıştır. Ayrıca; yeni muhasebe düzeni ile uyumlu gerçekleştirilmesi öngörülen e-muhasebe uygulamalarının bütünlük sistemlerle olan etkileşimi irdelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: *Bilişim Teknolojileri, Elektronik Ortam, E-Muhasebe, E-Defter, E-Fatura.*

Alan Tanımı: Bilgi Teknolojileri ve Muhasebe (İşletme ve Muhasebe)

THE EFFECT ON THE ACCOUNTING PRACTICES OF DEVELOPMENT IN THE INFORMATION TECHNOLOGY: E-ACCOUNTING

Abstract

Private sector companies have started to make big investment on various electronic software programs, to provide to benefit from technology on time and accurately in parallel with development in the information technology. Also

public sector is restored infrastructure in this area, to provide to benefit from the usage of software programs. In this context the study, accounting practices in electronical environment are examined. At the same time, the interaction of integrated systems and e-accounting, with adapting expectation new accounting systems are explicated with the examples in practice.

Keywords: *Information Technology, Electronical Environment, Electronic Accounting, Electronic Journal, Electronic Ledger, Electronic Invoice.*

Jel Code: *M15, M40, M41, M42.*

1. GİRİŞ

Vergi Usul Kanunu-VUK ve Yeni Türk Ticaret Kanunu-TTK kapsamında yapılan düzenlemeler ile ikincil mevzuatların da yön vermesiyle ülkemizde elektronik ortamdaki düzene ve muhasebe uygulamalarına geçiş yapılmıştır. Söz konusu uygulamaların gerçekleştirilmesi için de bilişim teknolojilerinden yararlanarak bütünleşik sistemlere dayalı yazılımlar kullanılmaya başlanmıştır. Bu bağlamda çalışmada; ülkemiz e-muhasebe uygulamaları incelenecek ve yazılımlarla olan etkileşim, örnekler yardımıyla irdelenecektir.

2. E-MUHASEBE UYGULAMALARI

2.1. E-Muhasebe Uygulamaları Hakkında Genel Bilgiler

213 sayılı Vergi Usul Kanunu-VUK'un ve 5766 sayılı Kanunun 17nci maddesi ile değişen mükerrer 242nci maddesinin 2 numaralı fıkrası ile Maliye Bakanlığı; elektronik defter, kayıt ve belgelerin oluşturulması, kaydedilmesi, iletilmesi, muhafazası ve ibrazı ile defter ve belgelerin elektronik ortamda tutulması ve düzenlenmesi uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye, elektronik ortamdaki düzen ve düzenlemeler konusunda yetkili kılınmıştır.

Elektronik ortama geçilmesindeki temel amaç; uluslararası standartlara uyum sürecinde uluslararası uzaktan denetim için uygun altyapıyı oluşturmak ve vergiye gönüllü uyumu sağlamaktır. Avrupa'da "**Elektronik Fatura**" (**e-Fatura**)

uygulamaları 2001/115/EC KDV Direktifine dayanmaktadır. Lider ülkelerde E-Fatura zorunlu olup, Latin Amerika ülkelerinde kayıtdışı ekonomi ile mücadele ve kaçakçılığı önleme çalışmalarının sonucu olarak e-Fatura'ya geçilmiştir (Doğan, 28.12.2012 tarihli Sunu; Doğan, 2012). Ülkemizde de benzer şekilde mükelleflerin vergi kanunlarına uyumlarının artırılması ile kayıtdışılığın izlenerek önlenmesi amacıyla, e-Fatura kullanma ve elektronik defter tutma zorunluluğu getirilmiştir (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:1/1.3.). 04.12.2003 tarih ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu kapsamında madeni yağ lisansına sahip olanlar ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31.12.2011 tarihi itibarıyla asgari 25 Milyon TL brüt satış hâsılatına sahip olanlar; 06.06.2002 tarih ve 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanununa ekli (III) sayılı listedeki malları imal, inşa veya ithal edenler ile bunlardan 2011 takvim yılında mal alan mükelleflerden 31.12.2011 tarihi itibarıyla asgari 10 Milyon TL brüt satış hâsılatına sahip olanlar elektronik defter tutmak ve elektronik fatura düzenlemesine dâhil olmak zorundadırlar (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:3/3.1.1.a,b.). Lisans sahibi mükelleflerden alış yapanların, madeni yağ sektöründe veya başka bir sektörde bununla birlikte kapsam dışı alış yapanların, tütün, alkol, kolalı gazozlar sektörlerinde veya başka sektörlerde faaliyet göstermesi zorunluluk karşısındaki durumları etkilememektedir (TC Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Usul Kanunu Sirküleri/58; 08.02.2013 tarih ve VUK.58/2013.03 sayılı RG:2).

2.2. Elektronik Ortamdaki Muhasebe Kayıt Araçları

Elektronik ortamdaki muhasebe kayıt araçları ve kayıt düzeni teknolojiye paralel olarak gelişim göstermiştir. Bu başlık altında; E-Fatura, E-Defter, E-Bilet, E-Yolcu Listeleri ve elektronik ortamdaki diğer uygulamalar incelenecektir.

2.2.1. E-Fatura

Elektronik ortamdaki düzene ve düzenlemeye yönelik 397 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği-VUKGT'de; **“Elektronik Kayıt”**; elektronik ortamda tutulan ve elektronik defter ve belgeleri oluşturan, elektronik yöntemlerle erişimi ve işlenmesi olası olan en küçük bilgi ögesini; **“Elektronik Belge”**; şekil

hükümlerinden bağımsız olarak VUK'a göre düzenlenmesi zorunlu olan belgelerde yer alan bilgileri içeren elektronik kayıtlar bütünü ifade etmektedir. **“Elektronik Fatura (e-Fatura)”**; bu Tebliğde yer alan şartlara uygun olan ve elektronik belge biçiminde oluşturulmuş faturayı, **“e-Fatura Uygulaması”**; Gelir İdaresi Başkanlığı-GİB tarafından belirlenen standartlara uygun mesajların, taraflar arasında güvenli bir şekilde aktarılması olanağını sunan uygulamaların genel adını, **“e-Fatura Portalı”**; e-Fatura uygulamasına ait temel fonksiyonların, internet üzerinden genel kullanımını sağlamak amacı ile Başkanlık tarafından geliştirilen portal olarak tanımlanmıştır. E-Fatura, yeni bir belge türü olmayıp, kâğıt fatura ile aynı hukuki niteliklere sahiptir (VUKGT (Sıra No:397); 05.03.2010 tarih ve 27512 sayılı RG:2.;3.).

E-Faturanın veri bütünlüğünün sağlanması ile kaynağının inkâr edilemezliği Mali Mühürle ve 5070 sayılı Kanunla getirilen nitelikli elektronik sertifika ile garanti altına alınmaktadır. Elektronik imzanın ve Mali Mührün doğruluk-geçerlilik kontrolünün ancak elektronik ortamda yapılabilmesi nedeniyle e-Faturanın kâğıda basılarak saklanması söz konusu değildir. Bu nedenle mükellefler, düzenledikleri ve aldıkları e-Faturaları, üzerindeki Mali Mühür veya elektronik imzayı da içerecek şekilde kanuni süreler dâhilinde kendi bünyelerindeki elektronik, manyetik veya optik ortamlarda muhafaza ve istendiğinde elektronik, manyetik ya da optik araçlar aracılığıyla ibraz edeceklerdir (397 Sıra No.lu VUKG Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Tebliğ (Sıra No:416); 28.06.2012 tarih ve 28337 sayılı RG). E-Fatura Uygulaması bünyesinde yapılan işlemlerde kullanılması zorunlu olan **“Mali Mühür”**, Başkanlık adına TÜBİTAK-UEKAE (Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu-Ulusal Elektronik ve Kriptoloji Araştırma Enstitüsü) tarafından hazırlanan elektronik sertifika alt yapısıdır. E-Fatura uygulamasından yararlanan mükellefler ile diğer kurum, kuruluş ve işletmelerin, e-Faturalarını kendi mali mühür sertifikaları ile onaylamaları veya nitelikli elektronik sertifikaları ile imzalamaları esastır. Ancak e-Fatura uygulamasını özel entegratör aracılığı ile kullananlar düzenlenecek e-Faturaların özel entegratörün mali mühür sertifikası ile onaylanmasına izin verebilirler (VUKGT (Sıra No:424); 21.02.2013 tarih ve 28566 sayılı RG:2./2.3.;2.4.). E-Fatura uygulamasına dâhil olma zorunluluğu getirilen

mükellefler e-Fatura uygulamasına kayıtlı olan diğer mükelleflere kâğıt ortamında fatura düzenleyemezler; düzenlemeleri durumunda kâğıt ortamında düzenlenen bu faturalar hiç düzenlenmemiş sayılır (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:5/5.4.). Eğer kayıtlı kullanıcı ise e-Fatura, kayıtlı kullanıcı değilse kâğıt fatura düzenleyeceklerdir (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:3/3.1.5.). Zorunluluk kapsamına giren mükelleflerin; e-Fatura uygulamasına 2013 takvim yılı (01.09.2013 tarihi itibarıyla GİB'e başvurulması gerekmektedir) içerisinde geçmeleri zorunludur (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:3/3.2./3.2.1.a.). Zorunluluk kapsamında olsun veya olmasın, elektronik fatura uygulamasına kayıtlı mükellefler birbirlerinden aldıkları mallar ve birbirlerine ifa ettikleri hizmetler için 01.09.2013 tarihinden itibaren sadece elektronik fatura gönderip alacaklardır. Elektronik fatura uygulamasına kayıtlı mükellefler, uygulamaya kayıtlı olmayan mükelleflere yaptıkları mal teslimi ve hizmet ifası için genel hükümler çerçevesinde kâğıt fatura düzenlemeyi sürdüreceklerdir (TC Maliye Bakanlığı GİB VUK Sirküleri/58; 08.02.2013 tarih ve VUK.58/2013.03 sayılı RG:3). Zorunlu olmasına karşın e-Fatura düzenlemeyenlere ve almayanlara yıllık 94.000 TL'yi geçmemek üzere faturada yazılması gereken tutarın %10'u kadar özel usulsüzlük cezası kesilecektir (Bıyık, Dünya Gazetesi, 27.03.2013).

“Elektronik Fatura Kayıt Sistemi” kullanıcıları (Avea İletişim Hizmetleri A.Ş., TTNNet A.Ş., Turkcell İletişim Hizmetleri A.Ş., Türk Telekomünikasyon A.Ş., Vodafone Telekomünikasyon A.Ş.) 05.09.2011 tarihinden itibaren e-Fatura uygulamasında kayıtlı olan mükelleflere sadece e-Fatura uygulaması üzerinden e-Fatura göndermektedirler. E-Fatura Uygulamasına, Mali Mühür Sertifika temin işlemlerini tamamlayarak dâhil olan kayıtlı kullanıcı sayıları AŞ ve Ltd Şirketler için toplam 508 adet, Kamu Kurum ve Kuruluşları için ise toplam 2.715 adettir (<http://www.efatura.gov.tr/web/guest/>, İndirme Tarihi: 16.04.2013). Şirketlerden İzmir ilinde faaliyet gösterenlerin sayısı 32 adettir.

Ülkemizde şirketler arası ilk e-fatura filli boya tarafından kesilmiştir (Referans Gazetesi, 10.07.2010).

E-Fatura portalı aracılığıyla kullanım için başvuru ve izin prosedürü oldukça kolay olup, buna karşılık entegrasyon ise genellikle zamanı, yatırımı ve hazırlığı

gerektirmektedir. Bu bağlamda; az sayıda fatura düzenleyen işletmeler için portal yoluyla kullanım, çok sayıda düzenleyenler için ise entegrasyon yönteminin kullanımı pratik olacaktır (Bıyık, Dünya Gazetesi, 13.03.2013).

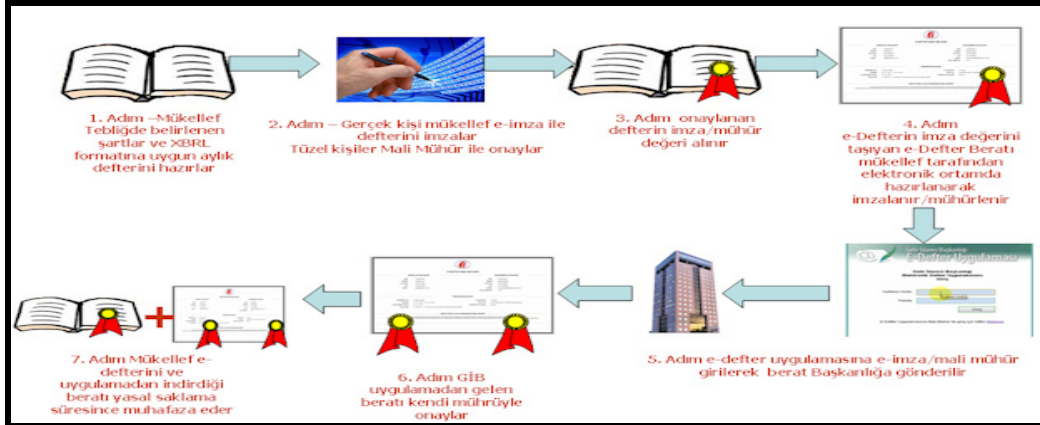
2.2.2. E-Defter

Maliye Bakanlığı GİB ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı İç Ticaret Genel Müdürlüğü tarafından ortak olarak yayımlanan 1 sıra No.lu Elektronik Defter Genel Tebliği-EDGT ile **“Elektronik Defter” (e-Defter)** uygulaması yürürlüğe girmiştir. VUK ve TTK hükümleri gereğince tutulması zorunlu olan defterlerin gerekli format ve standartlara uygun şekilde elektronik dosya biçiminde hazırlanması, bastırılmaksızın kaydedilmesi, değişmezliğinin, bütünlüğünün ve kaynağının doğruluğunun garanti altına alınması ve ilgililer nezdinde ispat aracı olarak kullanılabilmesine olanak tanımayı hedefleyen hukuki ve teknik düzenlemeler yapılmıştır. Söz konusu standartlara uygun oluşturulan dosyaların e-Defter olarak kabul edilebilmesi için mali mühür ile mühürlenmesi ya da güvenli elektronik imza ile imzalanması, ayrıca e-Defter Uygulaması aracılığı ile beratının alınması gerekmektedir. Defterlerin elektronik ortamda hazırlanması için XML formatında bir standart olan ve uluslararası kullanıma sahip XBRL (eXtensible Business Reporting Language) Genişletilebilir İşletme Raporlama Dili esas alınmıştır. (<http://www.edefter.gov.tr/web/guest/>, İndirme Tarihi: 12.04.2013). Ancak başlangıç aşamasında sadece yevmiye defteri ve defteri kebirin elektronik defter kapsamında tutulması öngörülmüştür.

1 Sıra No.lu EDGT kapsamında; **“Elektronik Defter”**; şekil hükümlerinden bağımsız olarak VUK’a ve/veya TTK’ye göre tutulması zorunlu olan defterlerde yer alması gereken bilgileri kapsayan elektronik kayıtlar bütünü, **“Elektronik Defter Uygulaması”**; Başkanlık ve Genel Müdürlük tarafından belirlenen format ve standartlara uygun olarak oluşturulan elektronik defterlere ilişkin onay süreçlerinin yerine getirilmesi amacı ile hazırlanan www.edefter.gov.tr internet adresinde yer alan uygulamayı; **“Güvenli Elektronik İmza”**; 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun dördüncü maddesinde tanımlanan elektronik imzayı, **“Elektronik Defter Beratı”**; tebliğde yer alan esaslar çerçevesinde elektronik ortamda oluşturulan defterlere ilişkin olarak, Başkanlık tarafından belirlenen

standartlara uygun bilgileri içeren ve Başkanlık Mali Mührü ile onaylanmış elektronik dosyayı ifade etmektedir (EDGT (Sıra No:1), 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı RG: 2.). Ancak berat elektronik defterlerin değişmezliğini ispat etmeye yönelik olup, defterlerin içeriğine yönelik bir onayı ifade etmez (EDGT (Sıra No:1), 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı RG: 6/6.3.). E-Defterler ile beratlarının veri bütünlüğünün sağlanması ile kaynağının inkâr edilmezliği, güvenli elektronik imza veya mali mühür ile garanti altına alındığı için e-Defterler kâğıt ortamında saklanmayacaktır (EDGT (Sıra No:1), 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı RG: 4/4.1.b). Defterlerini elektronik ortamda oluşturmak, kaydetmek, muhafaza ve ibraz etmek isteyen gerçek kişi mükelleflerin 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu hükümleri çerçevesinde üretilen nitelikli elektronik sertifikaya sahip olmaları, Tüzel kişi mükelleflerin 397 Sıra No.lu VUKGT’de yer alan belirlemeler çerçevesinde e-Fatura uygulamasından yararlanma iznine sahip olarak Mali Mühür temin etmiş olması, e-Defter tutulması, kaydedilmesi, onaylanması, saklanması ve ibrazında kullanılacak yazılımın uyumluluk onayı almış bir yazılım olması gerekmektedir (EDGT (Sıra No:1), 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı RG: 3/3.1.1.). E-Defter için izlenecek adımlar şekil 1’deki gibi şematize edilmiştir.

Şekil 1: E-Defter Uygulamasında İzlenecek Adımlar

Kaynak: <http://www.edefter.gov.tr/web/guest/>, İndirme Tarihi: 12.04.2013.

E-Defter ilgili kılavuzlarda belirtilen standartlar ve formata uygun biçimde hazırlanır. Hazırlanan dosya “defter” şema yapısında öngörülen alana yerleştirilir. Oluşturulan “defter” dosyası mühürlenir ya da imzalanır, belli bilgileri alınarak “berat” dosyası oluşturulur, dosya mühürlenir ya da imzalanır, daha sonra paketlenir ve www.edefer.gov.tr adresinde bulunan e-Defter Uygulamasına giriş yapılarak yüklenir. Berat dosyası GİB mali mührü ile de mühürlenerek indirilecek şekilde defter sahibinin erişimine açılır (<http://www.edefer.gov.tr/web/guest/>, İndirme Tarihi: 12.04.2013). E-Defter tutma zorunluluğu getirilen mükellefler kâğıt ortamında defter tutamazlar. Bu mükellefler kâğıt ortamında defter tutmaları halinde hiç defter tutmamış sayılırlar (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:5/5.6.). Yasal defterlerden birisinin tutulmaması VUK’a göre resen takdir nedeni olup, bu durum otoriteye resen dönem kazancının resen takdiri yetkisini vermesinin yanı sıra iki kat birinci derece usulsüzlük cezası gerektirir (Bıyık, Dünya Gazetesi, 27.03.2013). E-Defter uygulamasına 2014 takvim yılı (E-Defter yazılımlarını kendi geliştiren mükelleflerin 01.09.2014 tarihi itibarıyla e-Defter test süreçlerini başarı ile tamamlamış olmaları gerekmektedir) içerisinde geçmeleri zorunludur. (VUKGT (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı RG:3/3.2./3.2.1.b.).

Çikolata, çikolatalı ürünler ve şekerleme alanında Türkiye’nin hızla büyüyen şirketlerinden Şölen, e-Defter uygulamasına geçen ilk üretim şirketi olmuştur (Perakende Bülten, 14.12.2012). Ülkemizde Axa Sigorta AŞ’nin, ilk E-Defter uygulamasına geçen şirket olduğu bilinmektedir. Filli Boya, Hayat Holding, A101 ve CP Piliç de Ocak 2013 itibarıyla defterlerini elektronik ortama taşımışlardır.

2.2.3. E-Bilet, E-Yolcu Listesi ve Diğer Uygulamalar

Kara ve deniz yolu ile şehirlerarası veya uluslararası yolcu taşımacılığı işi ile uğraşan mükelleflerin, elektronik ortamda bilet ve yolcu listesi düzenlemeleri, düzenledikleri elektronik biletleri yolcularına iletmeleri ve bu belgeleri muhafaza ve ibraz etmelerine ilişkin usul ve esaslar 415 Sıra No.lu VUKGT ile düzenlenmiştir. Tebliğ kapsamında; “**Elektronik Bilet (e-Bilet)**”; muhatabına elektronik ortamda iletilmek üzere elektronik belge biçiminde oluşturulan, elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilen bileti; “**Elektronik Yolcu Listesi**”;

elektronik belge biçiminde oluşturulan, elektronik ortamda muhafaza ve ibraz edilen karayolu yolcu taşımacılığında kullanılan yolcu listesini ifade etmektedir (VUKGT (Sıra No:415); 26.06.2012 tarih ve 28335 sayılı RG:2.). Belgeler için “Zaman Damgası” adı verilen elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve kaydedildiği zamanın tespit edilmesi amacıyla elektronik sertifika hizmet sağlayıcısı tarafından doğrulanmış kaydının alınması gerekir.

Ülkemizdeki büyük siyasi partilerin kullanıcı adı, şifre ve güvenlik kodu ile giriş yapabildikleri “*e-Muhasebe Sistemleri*” mevcuttur. Kamuda say2000i sisteminin kullanımı kapsamında; Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü tarafından “*e-Bordro*” uygulamasına geçilmiştir. Bordro; say2000ide maaş hesaplaması yapılan genel bütçeli kamu idarelerinde çalışan memurlar son iki aya ait maaş bordrolarını Excel formatında ekranda görüntüleyebilmektedir (<http://www.muhasebat.gov.tr/KisiBordrosu.mht>, İndirme Tarihi: 12.04.2013). Yeni TTK ile birlikte gelen “*Elektronik Genel Kurul Sistemi*” (*e-Genel Kurul Sistemi*) Türkiye’de ilk kez KPMG Türkiye tarafından gerçekleştirilmiştir (<http://www.kpmgvergi.com/tr-tr/MaliGundem/Pages/Turkiyede-Ilk-Elektronik-Genel-Kurul-KPMG-Tarafindan-Gerceklestirildi.aspx>, 19.10.2012).

3. E-MUHASEBE UYGULAMALARINDA BÜTÜNLEŞİK SİSTEMLERİN KULLANIMI

E-Muhasebe uygulamaları için çeşitli yazılımlardan yararlanılmaktadır. GİB’in e-Defter uygulaması; Tiger Enterprise, Tiger Plus ve GO Plus ürünleri ile entegre çalışabilmektedir. E-Defter uygulaması ile uyumlu yazılımlar Tablo 1’deki gibidir

Tablo 1: E-Defter Uygulaması ile Uyumlu Yazılımlar

Yazılım Üreticisi	Yazılım Adı	Versiyon / Sürüm No
Logo Yazılım San. ve Tic. A.Ş.	Logo E-Defter	1.00.00
Netsis Yazılım San. Ve Tic. A.Ş.	Netsis E-Defter	1.9.9.1
Mikro Yazılımevi San. ve Tic. A.Ş.	Mikro Yazılımevi E-Defter uygulaması	1.01
ISIS Bilişim Teknolojileri San.Tic. Ltd. Şti.	ISIS E-defter	V1.0
FIT Bilgi İşlem Sistemleri Servisleri San. Tic. Ltd. Şti.	FIT SAP e-Defter Çözümü	1.0

Partnera Bilgi Sistemleri ve Dan.Hiz. A.Ş.	Partnera E-Defter Uygulaması	1.0.3
C/S Enformasyon Teknolojileri Ltd. Şti	Cybersoft E-Defter Uygulaması	1.0
Uzman Bilişim Danışmanlık A.Ş.	Experteam E-Defter Uygulaması	1.0
Link Bilgisayar Sis. Yazılımı ve Donan. San. ve Tic. A.Ş.	Link Güneş E-defter	1.00.00

Kaynak: <http://www.edefter.gov.tr/web/guest/>, İndirme Tarihi: 12.04.2013.

Tablo 1’den görüleceği üzere; E-Defter uygulaması ile uyumlu yazılımlardan birisi de **Logo**’dur. Logo; e-Defter uygulaması ile “Yevmiye Defteri” ve “Defteri Kebir”i GİB’in belirlediği standartlarda hazırlamakta ve elektronik olarak GİB’e kolayca gönderebilmektedir. Böylece, defterlerin kâğıt ortamına basılması ve saklanması gibi zahmetli ve maliyetli işlemler yazılım aracılığıyla, elektronik ortamda kolayca ve maliyetsiz olarak yapılabilmektedir. Logo e-Defter uygulamasının kullanımı için; GİB’e başvuru yapılması, Mali Mühür veya Elektronik Sertifika temin edilmesi, Kamu Sertifikasyon Merkezi web sayfasından “Zaman Damgası” programı ile Java ürününe ait son versiyonun yüklenmesi, Güncel Logo (Tiger Enterprise, Tiger Plus, GO Plus) ürünlerinden birine sahip olunması gerekmektedir (<http://www.logo.com.tr/e-defter>, İndirme Tarihi: 12.04.2013). Logo E-Defter örneği şekil 2’deki gibi görselleştirilebilir.

Şekil 2: Logo E-Defter Uygulama Örneği

Türü	Kontrol Numarası	Dönem	Başlangıç Tarihi	Bitiş Tarihi	Defter Durumu
Yeniye Defteri	YEV201100001	Şubat-2011	01.02.2011	28.02.2011	GİB'e Gönderildi
Defteri Kabe	KEB201100001	Şubat-2011	01.02.2011	28.02.2011	GİB'e Gönderildi
Yeniye Defteri	YEV201000002	Aralık-2010	01.12.2010	31.12.2010	Dosya Oluşturuldu
Defteri Kabe	KEB201000002	Aralık-2010	01.12.2010	31.12.2010	İşlem Yapılmadı
Yeniye Defteri	YEV201100002	Ocak-2011	01.01.2011	31.01.2011	İşlem Yapılmadı
Defteri Kabe	KEB201100002	Ocak-2011	01.01.2011	31.01.2011	İşlem Yapılmadı
Yeniye Defteri	YEV201100003	Ocak-2011	01.01.2011	31.01.2011	İşlem Yapılmadı

Kaynak: Yazan, Logosphere 2012 Sunu.

ERP yazılımı olan *Netsis*, GİB tarafından ilk E-fatura ve E-Defter entegrasyon çözümü onaylanan yazılımdır. Belirlenen standartlara uygun olarak Netsis Redcode çözümleri üzerinde oluşturulabilen E-Fatura, aynı zamanda çevreci yönüyle de kazanım sağlamaktadır (<http://www.netsisnedir.com>; İndirme Tarihi: 12.04.2013). UBL (Universal Business Language) XML formatındaki standart elektronik iş dokümanı şablonu olup, UBL 2.0 standardındaki belgelerin fatura kaydı için ülkemiz koşullarına göre özelleşmiş UBL-TR standardı, düzenlenen elektronik fatura kayıtlarının, belirlenmiş veri aktarım protokollerine uygun olarak, gönderenden alıcıya iletilmesini sağlayan bir mesajlaşma altyapısıdır. E-Fatura işlemleri, Netsis Fatura Modülü'ne entegredir. Oluşturulan e-Faturalar mali mühür sertifikası ile onaylanır ve geçerlilik kontrolü yapılır, sistemde loglanır, alıcıya gönderilir, eksik bilgiler kontrol edilir, gönderilmiş e-Faturalar sorgulanır, alıcıdan e-Faturalar alınır. E-Defter aylık olarak XML dosya formatında oluşturulabilir, E-Defter dosyası ile birlikte defterin bütünlüğünü garantileyen imzalanmış veya mühürlenmiş bir berat dosyası oluşur, kayıtlar düzeltildikten sonra istenen sayıda tekrar oluşturulabilir, kontrol tamamlandıktan ve kayıtların

doğruluğu kullanıcı tarafından onaylandıktan sonra sadece berat dosyası Başkanlığa iletilir ve Başkanlıkça damgalanır (Netsis “Teknoloji ve Alt Yapı”; <http://www.netsis.com.tr>, İndirme Tarihi: 16.04.2013).

Cybersoft tarafından “Elektronik Fatura Aktarım ve Yönetim Sistemi-EFYS” adı altında, kuruluşların e-Fatura uygulamasını GİB ile entegre olarak kullanabilmeleri için bir uygulama geliştirilmiştir. Bu uygulama; dönüştürücü, imzalayıcı, görüntüleyici, gönderici ve posta kutusu olmak üzere beş ayrı modülden oluşan modüler bir yapıya sahiptir. EFYS; kuruluşların kendi sistemlerinde oluşturdukları faturaları e-Fatura formatına çevirir, e-Faturaları Mali Mühürle imzalar, mühürlü e-Faturaları paketleyip GİB’e gönderir, kuruluşa gelen e-Faturaları GİB’den alır, kuruluşun kendi sistemine uygun formata çevirir, mali mühür ve kontrolleri yapar. Etkin bir arşivleme, indeksleme ve loglama ile sorgulamaya sahiptir. Banka ödeme sistemleri ile entegrasyon halinde e-Faturaların tahsilât takibi yapılabilir. Cybersoft; EFYS e-Xpress (Portal üzerinden converter), EFYS e-Xpress (Bankalar ile Tahsilât Bilgisi Takibi) ve EFYS (Tam entegrasyon) olmak üzere üç ayrı versiyonu ile her ölçekteki kuruluşa alternatif çözümler geliştirmiştir (<http://www.cs.com.tr>, İndirme Tarihi: 12.04.2013).

Bütünleşik sistem olarak **SAP** e-fatura çözümü; ödeme, teyit ve muhasebe süreçlerini kısaltmakta; nakit akışını hızlandırmakta, baskı, çıktı alma, kâğıt, posta giderlerini azaltmakta, müşteriler ile kurum arasındaki uyuşmazlıklara yardımcı olmaktadır. SAP e-Fatura çözümü, mevcut SAP sistemi ile entegre bir şekilde çalışmaktadır. SAP dışı sistemlerle de çalışabilen çözüm, e-Fatura uygulamasını kullanmak isteyen tüm kurumlar için hazır bir içerik sunmaktadır. Çözüm; hızlı entegre edilmesi, proje uygulama süresinin kısa olması, entegrasyonu izleyebilme ve raporlayabilme özellikleri ile benzer uygulamalardan farklılaşmaktadır (<http://www.sap.com/e-defter.info>, İndirme Tarihi: 12.04.2013).

Türkiye’nin en büyük bilgisayar parçası tedarikçilerinden Arena e-Defter uygulaması için İSİS e-Defter çözümünü tercih etmiştir. E-Defter için XBRL GL (Global Ledger) taksonomisi kullanılmaktadır Türkiye İthalat- İhracat uygulaması için SAP ERP ile İSİS paketini; Vaillant + Demir Döküm, Pulcra-Chemicals, Çimsa Çimento Sanayi ve Ticaret AŞ, Otokar Otobüs Karoseri Sanayi AŞ, Yaşar Dış Ticaret AŞ; SAP R/3 İSİS İthalat Sistemini; Brisa, Beko, Bosch, Mercedes-

Benz Türk, Çalık Holding, Kordsa, Beldeyama ve KoçSistem kullanmaktadır (<http://www.isis-bt.com/Haberler.asp>, İndirme Tarihi: 12.04.2013). Kullanıcı sayısı çok olan Mikro gibi diğer yazılım programları de GİB'den onay almışlardır.

4. SONUÇ

Elektronik ortamdaki güncel uygulamalar muhasebeye yeni dinamikler kazandırmıştır. E-muhasebe kapsamında; e-Fatura uygulamasına 2013, e-Defter uygulamasına ise 2014 takvim yılı içerisinde geçilmesi öngörülmektedir. Gerekli alt yapı tamamlanmış ve çalışmalar sürdürülmektedir. Böylelikle elektronik ortamda; e-Fatura, e-Defter ve diğer muhasebe uygulamaları gerçekleştirildikçe matbaa basım ve ciltleme, noter tasdik, arşivleme-depo, işgücü, zaman, yazıcı toner/kartuş maliyeti vb. önemli ölçüde tasarruf sağlanacaktır. Ayrıca çevreci yaklaşım benimsenerek birçok ağacın kesimi de engellenmiş olacaktır. Proje kapsamında; tek format esas alındığından hızlı ve güvenli iletişim sağlanabilecek, standart raporlar üretilebilecek, ulusal ve uluslararası finansal bilginin kullanıcıları tarafından anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, doğrulanabilir ve zamanında sunumu sağlanabilecektir. Yeni TTK ile getirilen yeniliklerle muhasebenin finansal raporlama ile denetim boyutu ön plana çıkmıştır. Şirketlerin finansal raporlama ve denetim uygulamalarında bütünleşik sistemlere dayalı yazılımlardan yararlanmaları uluslararası rekabette güçlü kılacaktır.

KAYNAKLAR

- 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 10.01.2013 tarih ve 10703 sayılı Resmi Gazete.
397 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Genel Tebliğ (Sıra No:416); 28.06.2012 tarih ve 28337 sayılı Resmi Gazete.
6102 sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete.
Bıyık, R. "E-Fatura / e-Defter Yükümlülük ve Cezaları", Dünya Gazetesi, 27.03.2013, <http://www.dunya.com/htm>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
Bıyık, R. "e-faturaya / e-deftere hazır mısınız?", Dünya Gazetesi, 13.03.2013, <http://www.dunya.com/htm>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
Doğan, U. "100 Soruda e-Defter", Vergi Sorunları Dergisi Eki, Sayı:280, Ocak 2012, Ankara.
Doğan, U. "E-Defter ve E-Fatura ile Kâğıtsız Şirketlere Doğru Bir Adım Daha", Gelir İdaresi Başkanlığı, 28.12.2012 tarihli Sunu.
Elektronik Defter Genel Tebliği (Sıra No:1), 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı Resmi Gazete.

Gelir İdaresi Başkanlığı, <http://www.edefer.gov.tr/web/guest/>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013]
Gelir İdaresi Başkanlığı, <http://www.efatura.gov.tr/web/guest/>, [İndirme Tarihi: 16.04.2013]
<http://www.cs.com.tr>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
<http://www.isis-bt.com/Haberler.asp>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
<http://www.logo.com.tr/e-defter>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
<http://www.muhasibat.gov.tr/KisiBordrosu.mht>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
<http://www.netsisnedir.com>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
<http://www.sap.com/e-defter.info>, [İndirme Tarihi: 12.04.2013].
KPMG;<http://www.kpmgvergi.com/tr-tr/MaliGundem/Pages/T%C3%BCrkiyede-Ilk-Elektronik-Genel-Kurul-KPMG-Tarafindan-Gerceklestirildi.aspx>,19.10.2012, [İndirme Tarihi: 20.10.2012].
Netsis, “Teknoloji ve Alt Yapı”; <http://www.netsis.com.tr>, [İndirme Tarihi: 16.04.2013].
Perakende Bülten, 14.12.2012; http://perakende.tv/bulten/kanal/FMCG_Gida_Market/solen-e-defter-uygulamasina-gecen-ilk-uretim-sirketi-oldu.htm, [İndirme Tarihi: 15.12.2012].
Referans Gazetesi, “Şirketler arası ilk e-faturayı filli boya kesti”, 10.07.2010, [İndirme Tarihi: 10.07.2012].
TC Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı Vergi Usul Kanunu Sirküleri/58; 08.02.2013 tarih ve VUK.58/2013.03 sayılı Resmi Gazete.
Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:397); 05.03.2010 tarih ve 27512 sayılı Resmi Gazete.
Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:415); 26.06.2012 tarih ve 28335 sayılı Resmi Gazete.
Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:421); 14.12.2012 tarih ve 28497 sayılı Resmi Gazete.
Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No:424); 21.02.2013 tarih ve 28566 sayılı Resmi Gazete.
Yazan, Ü. “E-Defter”, “E-Fatura”, Bilgi ve Çözüm Platformu Logosphere 2012, pdf Sunu.